

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

април 2022 / број 115 4/2022

Право прече куповине у поступку извршења

- ▶ Иновирани одредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у јединицама локалне самоуправе
- ▶ Одговори на питања из области јавних набавки у здравству и друга актуелна питања из здравства
- ▶ Странка у управном поступку
- ▶ Специфичности преноса удела у друштвима са ограниченом одговорношћу
- ▶ Суђење на даљину у прекршајном поступку
- ▶ Ништавост у судској пракси – трећи део

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Божидар Вујичић
Весна Филиповић
Владимир Живанкић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Драган У. Калаба
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Саша Кулић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева
и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
- Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Право прече куповине може да се оствари у поступку извршења, па кроз текст у оквиру рубрике „Грађанско право” настојимо да решимо одређене дилеме, односно спорна питања која су се појавила приликом примене наведеног права у извршном поступку. У оквиру исте рубрике објављен је и трећи део текста о ништавости у судској пракси.

У овом броју објављен је приказ потпуног и иновiranог текста Уредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 95/2016 и 12/2022) – у делу који се односи на јединице локалне самоуправе.

Сваки поступак пред неким органом подразумева учешће самог органа који води поступак, али и других субјеката који се појављују у различитим улогама. Од потоњих, свакако је најважнија странка, посебно у управним поступцима. Управо новине у поменутој материји, у односу на претходни закон, предмет су анализе у рубрици „Управно право”.

Специфичности преноса удела у друштвима са ограниченом одговорношћу, одређене недоумице и правне празнине у том погледу анализирале су у рубрици „Привредно право”.

Скрећемо пажњу и на текст из области прекршајног права у ком аутор даје одговор на питање да ли је суђење на даљину могуће пред прекршајним судом.

Месец пресудних историјских догађаја – април – како за свет тако и за Србију доноси бројне годишњице и меморијале, којима је посвећен текст у рубрици „Поводом...”, док је рубрика „Кад језик пресуди” посвећена новитетима у обради и анализи гласа – тзв. клонирању гласа.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца”, „Регистар прописа донетих између два броја” и „Календар важења правних аката”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 4 Право прече куповине у поступку извршења
- 9 Ништавост у судској пракси – трећи део

РАДНО ПРАВО

- 20 Иновиране одредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у јединицама локалне самоуправе

УПРАВНО ПРАВО

- 30 Странка у управном поступку

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

- 34 Одговори на питања из области јавних набавки у здравству и друга актуелна питања из здравства

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 40 Специфичности преноса удела у друштвима са ограниченом одговорношћу
- 44 Новија судска пракса привредних судова која се односи на раскид уговора

КРИВИЧНО ПРАВО

- 53 Суђење на даљину у прекршајном поступку
- 56 Кривично дело уништење и оштећење јавних уређаја из чл. 279. КЗ и кривично дело тешко дело против опште сигурности из чл. 288. у вези са чл. 279. КЗ у судској пракси

РУБРИКЕ

- 61 Портал читалаца
- 65 Кад језик пресуди: Клонирање гласа
- 71 Поводом априлских годишњица у вези са Другим светским ратом
- 81 Календар аката
- 82 Преглед прописа донетих између два броја

Право прече куповине у поступку извршења

У овом тексту настојало се да се дође до решења одређених дилема, односно спорних питања у вези са применом права прече куповине кроз поступак извршења.

Божидар Вујичић,
судија Врховног касационог суда у
пензији

1. УВОД

Када сам одлучио да се озбиљније позабавим правом прече куповине у поступку извршења и након што сам у вези са тим, колико сам могао, проучио прописе, праксу и теоријске радове, уз напомену да постоји врло мало судске праксе и теоријских радова, прво што ми се наметнуло као идеално решење је оно што садржи члан 75. став 1. Закона о стечају. Том одредбом прописано је да се отварањем стечајног поступка гаси раније стечено право прече куповине у погледу имовине стечајног дужника. Тешко је наћи суштинску разлику између продаје целокупне имовине извршног дужника и продаје имовине стечајног дужника у погледу коначног имовинског стања дужника, не улазећи у статусна питања.

Исто схватање некада је заступала и судска пракса. Савезни врховни суд у својој одлуци Рев 2605/62 од 9. марта 1963. године изразио је став да раније правно правило о пречем праву куповине земљишта, које је било предвиђено у корист сувласника, не може да се примени на правни поредак Југославије. Међутим, касније донети закони (Закон о основним својинскоправним односима пре свих) не само да су врати у живот право прече куповине него су га и доста проширили, пре свега у корист друштвене својине. Закони који су донети негде пред крај XX века, међу којима је свакако најзначајнији Закон о промету непокретности, поменуто право доста су сузили и свели га на и данас постојећи обим.

Циљ овог текста није био да се аутор бави питањем да ли је право прече куповине потребно или не, већ пре свега да реши неке дилеме или спорна питања у вези са применом тог права кроз поступак извршења или, прецизније речено, да изнесе став о томе. Одмах може да се уочи да су се и теорија и судска пракса наведеним питањима врло мало бавили. Да ли разлог за то лежи у чињеници да се та спорна питања релативно ретко јављају у пракси или се сматра да ту и нема ничег спорног, или ипак постоји неки трећи разлог, и није од значаја. Од стручних радова на дату тему значајан је рад др Раденке Цветић, професора Правног факултета у Новом Саду, под називом „Право прече куповине у извршном поступку у Републици Србији”¹, који је заснован на решењима из Закона који је важио пре 2015. године. Наиме, иако се не бави практичним питањима, значајан је јер шире теоријски дефинише појам, развој и врсте права прече куповине.

Изненађује чињеница да је о теми овог текста могуће пронаћи само једну одлуку Врховног Касационог суда (даље: ВКС). Ради се о решењу Рев 2871/21 од 18. августа 2021. године, којим је укинута другостепена пресуда Апелационог суда којом је преиначена првостепена пресуда, усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да су продаја и отуђење непокретности у поступку извршења ништави и без правног дејства у односу на тужиоца због повреде права прече куповине, тако да се тужилац оглашава купцем непокретности за исту продајну цену. ВКС укинуо је другостепену пресуду, пре свега због битних повреда одредаба парничног поступка које су учињене пред другостепеним судом, због чега се није детаљно бавио питањима која су битна за овај текст. Ипак, ВКС скренуо је пажњу на

посебну парницу остваривати право прече куповине које није реализовано кроз поступак извршења – такав правни пут није дозвољен. Такав став произлази несумњиво из ЗИО – члан 193, по ком након закључења продаје и доношења закључка о предаји непокретности купцу, као и његовог укњижења као власника, усвајање захтева за отклањање неправилности приликом спровођења извршења има само дејство основа за накнаду штете. Сматрам да поменута одредба ЗИО има предност у односу на члан 530. став 2. ЗОО јер извршни поступак мора да се посматра као заокружен систем којим се регулише извршење и не може у неком другом поступку да се дерогира оно што ЗИО прописује (изузетак је одлука Уставног суда). Конкуренција поступака није допуштена!

Из претходно наведеног произлазе механизми за заштиту права прече куповине у поступку извршења. То је најпре захтев да се отклоне неправилности при спровођењу извршења (чланови 148. и 149. ЗИО). Ако се такав захтев правоснажно одбаци или одбије, титулар повређеног права може да поднесе посебну тужбу за накнаду штете под условима које прописује ЗОО. То значи да тужба може да буде усмерена против Органа (државе или јавног извршитеља) који је водио поступак због незаконитог или неправилног рада по члану 172. ЗОО. За успех поменутог спора није од значаја то што је правоснажно одбачен или одбијен захтев за отклањање неправилности при спровођењу извршења, односно то

што је Орган нашао да неправилности нема. Парнични суд није везан решењем извршног суда, већ критеријумима из ЗОО. Као тужени може да се појави и најповољнији понудилац, купац непокретности, и то по основу кривице (члан 154. ЗОО), при чему његова кривица може да се пронађе у чињеници да је знао за истицање права прече куповине у поступку, али да је наставио учешће у надметању. То може да буде несавесност. Извршни поверилац по правилу не би требало да одговара за штету јер у поступку остварује своје право на намирење потраживања. Изузетак би могао да постоји када је он и купац или у случају злоупотребе права. Сва наведена лица била би солидарно одговорна за штету. Сигурно је да извршни дужник не би могао да одговара за штету јер се ради о поступку који се води независно од његове воље, а најчешће и против његове воље.

5. ЗАКЉУЧАК

Право прече куповине може да се оствари у поступку извршења, а Орган који води поступак дужан је да титулару то омогући. При тумачењу наведеног права треба поступати рестриктивно, водећи рачуна о циљу поступка извршења. Заштита тог права остварује се у поступку извршења, путем захтева за отклањање неправилности при спровођењу извршења, док се заштита пружа и у парници по тужби за накнаду штете.

Ендноте

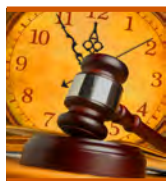
- ¹ Објављен у Зборнику радова Правног факултета у Новом Саду број 4/2014.
- ² „Сл. гласник РС” бр. 106/2015... 54/2019.
- ³ О разним дефиницијама овог права и литературе о томе ближе у поменутом раду проф. Цветић.
- ⁴ „Сл. гласник РС” бр. 93/2014... 6/2015.
- ⁵ „Сл. лист СФРЈ” бр. 6/1980, „Сл. лист СРЈ” бр. 29/1996 и „Сл. гласник РС” бр. 115/2005.
- ⁶ Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу, Младен Николић и Др Небојша Шаркић, Службени гласник и Правни факултет Унион 2018. године.

ИНГ-ПРО

Ништавост у судској пракси – трећи део

Серија текстова која се бавила темом ништавости кроз праксу домаћих парничних судова и њеним правним последицама завршавамо у овом броју, при чему је њен циљ да прикаже пресек стања у судској пракси у наведеној области.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду
Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

Да подсетимо...

Ништавост уговора, као начин престанка облигације, прописана је одредбом члана 103. Закона о облигационим односима, у којој је наведено да је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. Примена дате одредбе честа је у пракси судова који цене да ли су испуњени услови за ваљаност уговора или је одређени уговор ништав.

Међутим, животни токови и развој привреде, економије и облигационих односа, који настају на основу уговора закључених између грађана, у сталном су покрету, због чега примена наведене одредбе заслужено изнова тражи одговоре на питања како је треба применити у конкретним животним ситуацијама. Овај серијал о ништавости правних послова бави се темом ништавости када су у питању правни послови везани за непокретности и станове, с тим што ће се у овом делу настојати да се пружи одговори на најчешћа питања када је реч о оцени ништавости уговора, са освртом на најновију судску праксу судова у Републици Србији, која обухвата период од неколико претходних година.

УТВРЂЕЊЕ НИШТАВОСТИ ПРАВНОГ ПОСЛА, ПРАВНИ ИНТЕРЕС И АКТИВНА ЛЕГИТИМАЦИЈА

У пракси се као спорно појавило питање да ли, и поред постојања правног интереса у време подношења тужбе за утврђење ништавости уговора о купопродаји непокретности којима је располагано каснијим правним пословима, лице има активну легитимацију за такву врсту захтева – када у време пресуђења такав интерес не постоји. То су ситуације када је у корист тужиоца (државни орган, ЈКП и др.) решењем надлежног управног органа експроприсана одређена непокретност, а после тога решењем такође управног органа правоснажно решење о експропријацији поништено зато што предметна парцела није приведена намени за коју је експроприсана. У таквим ситуацијама, обично након вођења другостепеног управног поступка и поступка по тужби пред Управним судом, решење о поништају решења о експропријацији бива потврђено, а тужба тужиоца одбијена. Тада, уколико су лица којима је првобитним решењем експроприсана, а затим враћена непокретност по наведеним управним актима, располагала предметном непокретношћу у корист трећег лица, па и у ситуацији када је истом непокретношћу даље више пута располагано, тужилац – државни орган није активно легитимисан да потражује утврђење ништавости наведених правних послова (уговора о купопродаји непокретности), због чега је његов захтев неоснован.

У описаној ситуацији страначка легитимација у парници представља материјално-правни однос странке према предмету спора, односно према праву ради чије је заштите

ног лица, као суинвеститора, с тим што је инвеститора заступао пуномоћник по специјалном пуномоћју, па након тога инвеститор премине, касније закључени уговори у односу на предметну непокретност у којима уговорну страну – инвеститора заступа пуномоћник (нпр. уговор о развргнућу заједничке имовине) не могу да производе правно дејство јер је уговорна страна инвеститор преминула пре закључења таквог уговора, без обзира на то што се дејства уговора по следу ствари протежу и на касније закључене уговоре у односу на првобитно закључен уговор о суинвестирању, уколико нису испуњени услови из члана 94. став 3. Закона о парничном поступку (којим је прописано да пуномоћје престаје престанком правног лица, односно смрћу лица које га је дало, осим ако започети посао не може да се прекине без штете по правне следбенике или ако пуномоћје важи и за случај смрти даваоца, било по његовој вољи било с обзиром на природу посла). Све то из разлога што пуномоћје престаје смрћу лица које га је дало, осим ако започети посао не може да се прекине без штете по правне следбенике уговорника или ако пуномоћје важи и за случај смрти даваоца, било по његовој вољи било с обзиром на природу посла. Наиме, ако започети правни посао не може да се прекине без штете по правне следбенике инвеститора, наставак пуномоћја након смрти даваоца пуномоћја може да буде оправдан заштитом интереса наследника који би претрпео штету док не преузме наслеђе, ако се започети послови не обаве од стране пуномоћника. Зато утврђени изузетак – да пуномоћје престаје смрћу даваоца пуномоћја – треба да буде оправдан и доказан. У супротном је правни посао закључен по таквом пуномоћју ништав и не производи правно дејство.

Овде је потребно поменути услове за пуноважност уговора о купопродаји (преносу права својине) непокретности који се тичу права претходника које мора да постоји да би исто право (својину) ваљано пренео на стицаоца. Уколико таква својина не постоји на страни преносиоца, ни стицалац не може ваљано да стекне својину на одређеној (непокретној) ствари, па се тада ради о

ништавом правном послу. То произлази из основног начела да нико на другога не може да пренесе више права него што и сам има. Дакле, за утврђење да се ради о ваљаном, а не ништавом правном послу стицалац мора да докаже да је од правног претходника стекао ваљано право својине дозвољеним правним послом у складу са законом. Тако, уколико је нпр. поравнањем извршена споразумна фактичка деоба зграде између два сувласника који су наставили да користе одређене делове једне непокретности на начин предвиђен поравнањем, без обзира на то што исто није спроведено кроз надлежне јавне регистре непокретности, исто треба да се сматра ваљаним доказом о постојању права својине на непокретности којом је, каснијим правним послом у корист трећег лица, могло да се располаже. Наиме, фактичком споразумном деобом престала је сувласничка заједница два идеална сувласника и настало је право својине тих лица на њеним посебним деловима, па је касније располагање посебним делом ваљан, а не ништав правни посао.

ЗАКЉУЧАК

Као што је већ речено, разлози ништавости неког правног посла доводе до тога да се тај посао сматра неважећим у целини или делимично. Општи разлози ништавости дати су у Закону о облигационим односима (ЗОО), али постоје и посебни разлози ништавости, пописани посебним законима, као што је Закон наслеђивању (ЗОН). Такође, осим правних последица ништавости, као логично питање поставља се и могућност конвалидације и конверзије ништавих уговора, што је такође био предмет разматрања ауторки.

Циљ серије текстова која се бавила темом ништавости кроз праксу домаћих парничних судова и њеним правним последицама био је пресек стања у судској пракси у наведеној области. У том смислу потребно је нагласити да, када се сагледају ситуације и разлози ништавости, може да се закључи да је разноликост чињеничног стања, проузрокована развојем различитих животних околности, довела до потребе уједначавања судске праксе и у тој области.

Иновиране одредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у јединицама локалне самоуправе

У наставку следи приказ потпуног и иновираниог текста Уредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 95/2016 и 12/2022) у делу који се односи на јединице локалне самоуправе.

Мр Жељко Албанезе

Увод

У „Службеном гласнику РС” бр. 12/2022 објављена је Уредба о изменама и допунама Уредбе о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе (даље: Измене Уредбе), која је ступила на снагу 9. 2. 2022. године. Измене Уредбе донете су због последњих измена и допуна Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 114/2021), као и због доношења нове Уредбе о одређивању компетенција за рад службеника у органима аутономних покрајина и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 132/2021, у примени од 7. 1. 2022. године), којима је извршен нови приступ спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у јединицама локалне самоуправе.

Уводне одредбе Уредбе

Уредбом о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе (даље: Уредба) уређује се, између осталог:

- спровођење интерног и јавног конкурса за попуњавање извршилачких радних места службеника,
- јавни конкурс за попуњавање радних места службеника на положају, намештеника, као и за пријем приправника у органима јединица локалне самоуправе и градских општина, и
- попуњавање наведених радних места у службама и организацијама које оснива надлежни орган јединице локалне самоуправе и градске општине (даље: органи, службе и организације) у смислу члана 1. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе (даље: Закон).

Руководилац органа, службе и организације у којој се радно место попуњава (даље: руководилац) доноси решење о попуњавању радног места спровођењем интерног односно јавног конкурса, водећи рачуна о томе да су испуњени сви законски услови у погледу допуштености попуњавања радног места. Решење о попуњавању положаја доноси орган надлежан за постављење лица на положај, односно лице које је надлежно да у складу са посебним прописом предложи кандидата за постављење на положај.

1. ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ПОПУНУ РАДНИХ МЕСТА У ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Законске одредбе

Јавни конкурс је начин запошљавања у јединицама локалне самоуправе, који се

Успех интерног конкурса и доношење решења о премештају

У случају успеха интерног конкурса (члан 87. Закона), руководиоца доноси решење о премештају службеника и доставља га свим кандидатима. Кад интерни конкурс успе, доноси се решење о премештају чија садржина зависи од тога да ли је изабран кандидат из истог или другог органа. Уколико је изабран кандидат из нпр. исте јединице локалне самоуправе, руководиоца доноси решење о његовом премештају с једног на друго радно место, а уколико је изабран кандидат из друге јединице локалне самоуправе или другог послодавца, руководиоца доноси решење о његовом премештају у орган којим руководи.

Дакле, за разлику од премештаја из члана 82. став 1. Закона, који има предност у односу на остале начине попуњавања радног места, након успешно спроведеног интерног конкурса доноси се решење о премештају који представља резултат управо успешног спроведеног интерног конкурса. Разликовање је битно јер ће састав решења о премештају након успешно спроведеног интерног конкурса бити другачији од састава решења о „директном” премештају.

Неуспех интерног конкурса

Интерни конкурс није успео (члан 88. Закона):

1) ако није било пријава на интерном конкурс;

2) ако ниједан кандидат није испунио услове интерног конкурса, односно није доставио све потребне доказе или су пријаве неблаговремене или недопуштене;

3) ако конкурсна комисија утврди да ниједан од пријављених кандидата није учествовао у изборном поступку;

4) ако конкурсна комисија утврди да ниједан од кандидата који су учествовали у изборном поступку није испунио мерила прописана за избор.

О неуспеху интерног конкурса послодавац доноси решење које доставља кандидатима:

■ који су били пријављени, али нису учествовали у изборном поступку;

■ који су учествовали у изборном поступку, али нису испунили мерила прописана за избор.

Само наведени кандидати имају право жалбе на решење о неуспеху интерног конкурса. Жалба не задржава извршење закључка. Одлука жалбене комисије је коначна и против ње може да се покрене управни спор.

Коначно, када је интерни конкурс проглашен неуспелим, у зависности од ургентности потребе за неопходном радном снагом, послодавац може да одлучи да радно место попуни преузимањем службеника од другог послодавца, с тим што се у том случају доноси споразум о преузимању.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Странка у управном поступку

Важећи Закон о општем управном поступку донео је неке значајне новине у вези са наведеном материјом, у односу на претходни закон, тако да су те новине предмет анализе у овом тексту.

Саша Кулић,
дипл. правник

Сваки поступак пред неким органом подразумева учешће самог органа који води поступак, али и других субјеката који се појављују у различитим улогама. Од потоњих, свакако је најважнија странка. Тако је и у управним поступцима: без странке у поступку вођење управног поступка не само да не би имало разлога већ не би имало ни смисла. Речено математичким речником, орган који води поступак и странка представљају најмањи заједнички садржалац свих управних поступака. Притом, под органом који води поступак подразумевамо све носиоце јавноправних овлашћења, наведених у члану 1. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: ЗУП), као што су државни органи и организације, органи и организације покрајинске аутономије и органи и организације јединица локалне самоуправе, установе, јавна предузећа, посебни органи преко којих се остварује регулаторна функција и правна и физичка лица којима су поверена јавна овлашћења.

Као што је прописао који се све носиоци јавноправних овлашћења сматрају органом који води поступак, ЗУП је такође појмовно одредио (дефинисао) и појам странке, тако да је странка у управном поступку физичко или правно лице чија је управна ствар предмет управног поступка, као и свако друго физичко или правно лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка (члан 44. став 1). Проширујући појам странке ЗУП је у ставу 2. истог члана прописао да странка у управном поступку може да буде и орган, организација,

насеље, група лица и други који нису правна лица, под условима под којима физичко или правно лице може да буде странка, или кад је то одређено законом. Но, законодавац је у ставу 3. истог члана додатно проширио појам странке, прописујући да заступници колективних интереса и заступници ширих интереса јавности, који су организовани сагласно прописима, могу да имају својство странке у управном поступку ако исход управног поступка може да утиче на интересе које заступају. На наведеним одредбама треба посебно задржати пажњу.

У ставу 1. члана 44. дата је општа дефиниција странке у управном поступку. **Странка најпре може да буде физичко лице, које има правну способност и може да буде носилац права и обавеза.** У погледу одређивања физичког лица као странке у управном поступку нема посебних потешкоћа. Физичка лица рођењем стичу правну способност (способност да буду субјект права, односно носиоци права и обавеза), па самим тим могу да буду и странка у поступку. Што се тиче правних лица, посебним прописима регулисана су питања услова за упис, регистрације, престанка правног лица и др. Правна лица стичу правну способност уписом у одговарајући регистар. Но, **да би неко физичко или правно лице имало својство странке у управном поступку, потребан је још један услов: да је њихова управна ствар предмет управног поступка.** Другим речима, потребно је да се у том управном поступку одлучује о неком њиховом праву или обавези, било да је поступак покренут њиховим захтевом било по службеној дужности. У правној науци та веза неког лица са управном ствари, која је предмет управног поступка, назива се страначком легитимацијом. Међутим, питање је може ли неко да стекне својство странке чак и ако предмет управног поступка није његова управна ствар. То лице

кона о државној управи („Сл. гласник РС” бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018 – др. закон) прописано је да орган у саставу министарства може да има својство правног лица кад је то законом одређено. То значи да може да буде и странка. Но, овде ваља скренути пажњу на то да (без намере да се дубље улази у процесну способност) Републику Србију и њене органе пред судовима, органима управе и другим органима заступа Државно правобранилаштво, као законски заступник – члан 11. Закона о правобранилаштву („Сл. гласник РС” бр. 55/2014). Слична је ситуација са органима локалне самоуправе и градовима, с тим што њих заступа општинско односно градско правобранилаштво. У ту групу сврставају се и многи други субјекти: центар за социјални рад, заштитник грађана, повереник за информације од јавног значаја, повереник за заштиту равноправности, повереник цивилне заштите, Црвени крст Србије, јавне установе, јавна предузећа и други носиоци јавних овлашћења и сл.

Најзад, у ставу 3. члана 44. ЗУП-а прописано је да и заступници колективних интереса и заступници ширих интереса јавности, који су организовани сагласно прописима, могу да имају својство странке у управном поступку ако исход управног поступка може да утиче на интересе које заступају. Тој групи припадају разне невладине организације, удружења грађана и слично. Формалним групама чини их то што су организоване у складу са прописом који уређује наведену материју, регистроване су у регистрима прописаним законом и баве се остваривањем и унапређењем неког заједничког или општег циља и интереса који није забрањен Уставом или законом – члан 2. став 1. Закона о удружењима („Сл. гласник РС” бр. 51/2009, 99/2011 – др. закон и 44/2018 – др. закон). Нека од њих су удружења пензионера, новинара, књижевника, риболоваца и многа друга.

Једну од најважнијих новина када је у питању ток управног поступка и учешће странке у њему садржи члан 45. ЗУП-а. То је одредба којом је прописано поступање органа који води поступак у случају када наступи смрт странке (физичко лице), односно престанак постојања странке (прав-

но лице) у току управног поступка. Према тој одредби, ако наступи смрт физичког лица или правно лице престане да постоји, а права, обавезе и правни интереси о којима се одлучује не могу да пређу на наследнике, односно правне следбенике, поступак се обуставља. **Формулација дате одредбе упућује на закључак да је обустављање поступка изузетак у односу на правило да смрт, односно престанак постојања странке немају утицаја на започети поступак.** Наиме, поступак ће се прекинути само уколико наступи смрт физичког лица или правно лице престане да постоји, а природа управне ствари која је предмет управног поступка таква је да се одлучује о правима, обавезама или правним интересима који су везани за личност странке и не могу да пређу на сукцесоре – наследнике, односно правне следбенике, у зависности од тога да ли се ради о физичким или правним лицима. Притом, правно је ирелевантно да ли је поступак у ком је наступила смрт, односно престанак странке покренут захтевом странке или по службеној дужности.

Сумирајући претходно изнете ставове може се закључити да је важећи ЗУП унео неке значајне новине у наведену материју, у односу на претходни закон. То се пре свега односи на странке које се појављују као носиоци колективних интереса и ширих интереса јавности, а посебно на обустављање управног поступка у случају смрти физичког лица или престанка постојања правног лица као странке. Такође, смањен је број чланова закона који регулишу дату материју, а концизније су и јасније изнета законска правила о томе ко може да буде странка. Међутим, и мимо тога, реч је о занимљивој материји јер је заиста широка лепеза субјеката који могу да узму учешће у управном поступку ради заштите својих права и правних интереса. Наше законодавство иде за тим да олакша приступ што већем броју субјеката органима јавне власти. Управна пракса иде под руку са таквом интенцијом, што се види и из чињенице да се ретко, заиста врло ретко, сусрећу случајеви да се неке не призна својство странке у управном поступку. Могућност приступа органу јавне власти је први, али свакако и најважнији корак у заштити права и правних интереса странака.

Одговори на питања из области јавних набавки у здравству и друга актуелна питања из здравства

У овом тексту анализирана су увек актуелна питања из области јавних набавки. Обрађена је материја која је у конкретним случајевима представљала недоумицу, поготово из угла здравствених установа као наручилаца, али је присутна и у другим областима изван здравственог система. Више речи биће о употреби страног језика, контроли поступка јавне набавке, промени одлуке о додели уговора, економичном трошењу јавних средстава, електронској и усменој комуникацији и централизованим јавним набавкама лекова. У последњем делу пажња је посвећена другим питањима од значаја за побољшање услова рада здравствених установа и законитости пословања, али и накнади трошкова превоза у ситуацијама које нису честе у пракси.

Др Душан Рајаковић,
спец. менаџмента
здравствених установа

1. Документација за јавну набавку санитарског медицинског потрошног материјала написана је на мађарском језику, као службеном језику у Аутономној Покрајини Војводина, а цене су исказане у еврима. Да ли се тиме крши закон?

Наручилац води поступак и припрема документацију о набавци у поступку јавне набавке на српском језику, али документација може да се припреми и на страном језику. По правилу понуђач подноси понуду на српском језику. Наручилац може да дозволи да се понуда или део понуде поднесе на страном језику, али то мора да буде дефинисано огласима (јавним позивом, позивом за подношење понуде и сл.). Уколико се у поступку прегледа и оцене понуда утврди да део понуде треба да буде преведен на српски језик, наручилац ће понуђачу одредити примерен рок у ком

је дужан да изврши превод тог дела понуде. У случају спора, веродостојна је верзија документације о набавци, односно понуде на српском језику. Сходно наведеном, документација неизоставно мора да буде на српском језику, али може да буде сачињена и на страном (мађарском) језику. Дакле, српски језик је обавезан, док је страни језик (у датом случају мађарски) само могућност. Што се тиче валуте, вредности се у поступку јавне набавке исказују у динарима, што је опште правило и односи се на све цене. Наручилац може да дозволи да понуђач цену у понуди исказе у страном валути, па ће у том случају у конкурсној документацији навести да се за прерачун у динаре користи одговарајући средњи девизни курс Народне банке Србије на дан када је започето отварање понуда. Уколико постоји више понуда, поређење се врши тек након прерачунавања свих вредности у домаћу валуту (динар). Ако је дозвољено да понуђач цену у понуди исказе у страном валути, наручилац је дужан да у конкурсној документацији наведе у којој валути цене у понуди могу да се исказу. Такође је потребно

старства здравља – да ли су додељена средства за текуће или инвестиционо одржавање, како у консолидацији средстава не би дошло до размимоилажења.

13. Ко контролише рад надзорника осигурања који контролишу извештавање у вези са дијагностички сродним групама?

У Републичком фонду за здравствено осигурање не постоји посебно тело нити организациона јединица која врши контролу над радом надзорника осигурања. Сходно члану 9. Правилника о контроли спровођења закључених уговора са даваоцима здравствених услуга, надзорник осигурања дужан је да поступа савесно и непристрасно у вршењу послова контроле и лично је одговоран за свој рад. Предмет контроле је исправност спровођења уговора о пружању и финансирању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања – у делу који се односи на дијагностички сродне групе. Надзорник осигурања је самосталан у раду у границама овлашћења утврђених законом и правилником, лично је одговоран за свој рад и дужан је да поступа савесно и непристрасно у пословима контроле. Податке који се односе на медицинску документацију осигураних лица, а до којих дође при контроли, надзорник осигурања обавезан је да чува у складу са Законом о заштити података о личности и

Законом о правима пацијената. Надзорници осигурања који су ангажовани за потребе реализације Другог пројекта развоја здравства Србије у обавези су да чувају и користе, као поверљиве, податке садржане у одређеним документима или електронској форми, до којих су дошли у поступку контроле. У зависности од предмета и обима, контролу спровођења уговорних обавеза може да обавља један или више надзорника осигурања. Сектор за контролу Републичког фонда за здравствено осигурање континуирано спроводи контроле исправности спровођења уговора о пружању и финансирању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања – у делу који се односи на извештавање по систему дијагностички сродних група. Према препорукама Другог пројекта развоја здравства Србије, контроле се врше на узорку од педесеторо осигураних лица – методом случајног узорка, за које се у поступку контроле у здравственим установама утврђује исправност шифрирања по ДСГ (Правила шифрирања дијагноза и процедура по систему дијагностички сродних група), и то исправност шифрирања завршне дијагнозе, додатних дијагноза и процедуре. О извршеној контроли надзорник осигурања сачињава записник, на који здравствена установа може да уложи приговор. Приговор се упућује Сектору за контролу Републичког фонда за здравствено осигурање у року од осам дана од дана пријема записника.

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

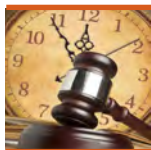
Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Специфичности преноса удела у друштвима са ограниченом одговорношћу

У тексту је указано на одређене недоумице и правне празнине у погледу одредби Закона о привредним друштвима које се односе на пренос удела.

Владимир Саичић,
дипл. правник

Закон о привредним друштвима доста детаљно регулише пренос удела у друштвима са ограниченом одговорношћу. Међутим, и поред тога, приликом прописивања норми у вези са наведеном материјом остало је доста правних празнина. Осим тога, имајући у виду првенствено диспозитивни карактер поменутог закона, пружа се много могућности да друштво, односно његови чланови сами уређују ту материју својим оснивачким актом, као и да је уређују сами уговарачи у уговорима о преносу удела, и то уговорним одредбама. Све то доприноси правној несигурности у датој области, па је потребно да судови, као и други органи (посебно Агенција за привредне регистре), допринесу уједначавању праксе у наведеној области и решавању нејасноћа.

Закон као основно правило уводи слободу преноса удела, осим уколико је другачије одређено самим Законом или оснивачким актом. Ту долази до изражаја диспозитивни карактер законских одредби. Дакле, слобода преноса удела уводи се као начело, али оно није обавезујућег, тј. императивног карактера, већ диспозитивног. То значи да је слобода уговарања правило, осим уколико сам Закон о привредним друштвима у појединим случајевима другачије не одређује, или уколико сами оснивачи – чланови друштва са ограниченом одговорношћу другачије не уговоре. У том погледу отвара се широка лепеза могућности за осниваче – чланове друштва са огра-

ниченом одговорношћу. Рецимо, у пракси су дозвољене одредбе о одређивању цене удела, па рецимо оснивачким актом може да буде прописано да удео не може да буде пренет за цену мању или већу од одређеног износа. Такође може да буде уговорено да уделом не може бесплатно да се располаже, да не може да се отуђи у одређеном периоду итд.

Закон одређује да чланови друштва имају право прече куповине удела који је предмет преноса трећем лицу, осим ако је то право искључено оснивачким актом или законом. Дакле, Закон овде одступа од начела слободе уговарања које је њиме прописано. Међутим, и сама одредба којом се одступа од начела диспозитивног је карактера, па и право прече куповине чланова друштва може да се искључи оснивачким актом. **Право прече куповине прописано је само уколико се удео продаје трећем лицу, а не уколико се продаје другом члану друштва, без обзира на то колики удео стицалац из уговора о преносу удела поседује.** Уколико, рецимо, члан друштва са 49% удела жели да прода свој удео другом члану друштва са 1% удела, при чему постоји и трећи члан друштва са 50% удела, преносилац удела није у обавези да свој удео од 49% понуди члану друштва са већим процентом удела, већ без ограничења може да га прода члану друштва са готово занемарљивим уделом.

У том смислу изјаснио се и Привредни апелациони суд у Пресуди Пж 7717/2014(2) од 19. 10. 2016. године, у чијем је образложењу наведено следеће: „Правилан је закључак првостепеног суда да је, осим овог изузетка (пренос удела трећем лицу), пренос удела слободан у смислу одредбе чл. 160. Закона о привредним

1) утврдити да је сваки од тужених стекао сразмерни део удела који је предмет преноса који одговара учешћу удела тог туженог у збиру удела свих тужених;

2) сваког од тужених обавезати на исплату сразмерног дела цене удела који је предмет преноса који одговара стеченом делу тог удела.

Ако ниједан члан друштва који има право прече куповине не искористи то право у складу са одредбама закона и оснивачког акта, преносилац удела у року од деведесет дана од дана истека рока за прихват понуде може да закључи уговор о преносу удела са трећим лицем, под условима који не могу да буду повољнији од услова из понуде која је достављена другим члановима друштва, осим ако је оснивачким актом другачије одређено.

Законом је прописано да, ако се удео продаје путем јавног прикупљања понуда, лицитације или сличног поступка (јавна продаја), члан друштва који жели да користи право прече куповине то право може да оствари само у том поступку, осим ако је оснивачким актом другачије одређено. Ни у овом случају није јасно зашто је законодавац оставио могућност да се оснивачким актом мењају услови лицитација и јавних продаја који су регулисани другим законима (нпр. Закон о извршењу и обезбеђењу). Значи ли то да јавни извршитељ пре продаје удела извршног дужника у неком привредном друштву најпре мора да се упозна са оснивачким актом тог привредног друштва у ком извршни дужник има удео? По мишљењу аутора овог текста,

овде није било места за примену начела диспозитивности, па Закон о привредним друштвима није требало да оставља могућност другачијег одређења оснивачким актом.

Закон такође прописује услове по којима пренос удела може да се изврши само уз сагласност друштва, а затим регулише процедуру таквог преноса, с тим што опет оставља могућност другачијег одређења оснивачким актом. Није јасно зашто је законодавац одређивао наведена правила, с обзиром на широко постављено начело диспозитивности, као и могућности оснивача да то уреди и без законских одредби које исто посебно уређују.

Закон о привредним друштвима генерално оставља простора за разна, често контрадикторна тумачења, па и за разне злоупотребе. На законодавцу, као и на државним органима, остаје обавеза да то спрече. Свакако је пожељно да свако ваљано решење практичних проблема и недоумица насталих у пракси од стране судова и других државних органа нађе место у Закону, као и да се усвоји као општи принцип. Утисак је да се то не ради у довољној мери.

Такође, с обзиром на одредбе Закона које остављају широк простор оснивачима друштва са ограниченом одговорношћу, оснивачки акти требало би да се доносе уз стручну помоћ адвоката и других стручних лица, како би се многе ситуације пренебрегнуте и унапред предвидело њихово решавање зависно од околности сваког конкретног случаја и специфичности оснивања привредног друштва.

ИНГ-ПРО

Новија судска пракса привредних судова која се односи на раскид уговора

Издвојени су примери који се односе на раскид уговора због неиспуњења, промењених околности и материјалних недостатака ствари, као и примери који се односе на накнаду штете као могућу последицу раскида уговора, правни интерес за подизање тужбе за раскид, фиксни уговор, једнострани раскид и права лица које је извршило улагања ради адаптације туђег објекта по основу уговора који је касније раскинут.

РАСКИД УГОВОРА ЗБОГ НЕИСПУЊЕЊА

Раскид уговора због неиспуњења остварује се простом изјавом воље, па тужилац нема правни интерес за подношење тужбе са тужбеним захтевом да суд раскине уговор, јер се дејство раскида уговора остварује простом изјавом воље.

Из образложења:

Насупрот наводима жалбе, правилно је првостепени суд одбацио тужбу тужиоца у делу којим је тужилац тражио да суд раскине уговор о купопродаји непокретности. Раскид уговора због неиспуњења, конкретно неисплате купопродајне цене, остварује се простом изјавом воље сходно члану 124. Закона о облигационим односима, како је то правилно утврдио и првостепени суд. Одредбом члана 124. Закона о облигационим односима прописано је да у двостраним уговорима, кад једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није што друго одређено, захтевати испуњење обавеза или, под условима предвиђеним у идућим члановима, раскинути уговор простом изјавом ако раскид уговора не наступа по самом закону, а у сваком случају има право на накнаду штете. Уговор о продаји непокретности може да буде раскинут једностраном изјавом воље због неплаћања цене, а последица раскида уговора састоји се у оба-

вези узајамног враћања датог. Једна уговорна страна у двостраном уговору може да раскине уговор својом вољом, без сагласности друге стране, па и противно њеној вољи, али само из узрока предвиђених законом (нпр. због неизвршења, немогућности испуњења), па стога првостепени суд у том делу правилно налази да тужилац нема правни интерес за подношење тужбе са тужбеним захтевом да суд раскине уговор, јер се дејство раскида уговора остварује простом изјавом воље. Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке, применом члана 401. став 1. тачка 2) Закона о парничном поступку. Међутим, основано се жалбом тужиоца указује на то да није било основа да суд одбаци тужбу у преосталом делу основног тужбеног захтева да се утврди да је тужилац власник спорне непокретности и да се тужени обавезе да му исту преда. Првостепени суд погрешно закључује да уговор није раскинут, односно да како није дозвољена тужба са захтевом да суд раскине уговор о купопродаји, тако није дозвољена ни тужба са захтевом да суд одлучује о последицама раскида уговора по члану 132. Закона о облигационим односима, с обзиром на то да суд о последицама раскида уговора може да одлучи тек након што тужилац обавести туженог, у складу са одредбом члана 124. Закона о облигационим односима, да се уговор раскида, а у конкретном случају уговор између парничних странака није раскинут. Пријемом тужбе у конкретном случају, у којој основни

уговора 2017. године, нити је тражио да се вештаци изјасне о разлици између вредности објекта у време предаје објекта пре извођења радова и његове вредности у време враћања туженом, без вредности додатака који могу да се однесу. Такође, тужилац је у наведеном периоду користио самостално објекат, па се вредност истог, као и вредност опреме, амортизовала. Поред наведеног, правилан је закључак првостепеног суда да је за утврђивање висине постигнуте користи туженог релевантна и чињеница да је тужилац током седам година користио објекат туженог без плаћања накнаде.

С обзиром на такво стање ствари, правилан је закључак првостепеног суда да тужилац није доказао чињенице које су од значаја за остваривање права на тражену исплату у смислу чланова 228. и 231. Закона о парничном поступку. Стога жалбени наводи тужиоца нису довели у сумњу правилност и законитост донете одлуке првостепеног суда.

(Пресуда Привредног Апелационог суда у Београду Пж 6613/19 од 3. 2. 2021)

ЈЕДНОСТРАНИ РАСКИД УГОВОРА

Да би странка једнострано раскинула уговор, није довољно да упути изјаву о раскиду, већ је потребно да друга уговорна страна прими изјаву о раскиду уговора.

Из образложења:

Према разлозима побијане одлуке, првостепени суд је закључио да предметни уговор закључен између тужиоца и туженог није раскинут, као и да изменом тарифе тужиоца није дошло до измене уговорених услова, због чега је уговор производио своје правно дејство у утуженом периоду, па се основица за обрачун накнаде утврђује у складу са уговором. Према разлозима побијане одлуке првостепени суд, између осталог, закључује да би странка једнострано раскинула уговор,

није довољно да упути изјаву о раскиду, већ је потребно да друга уговорна страна изјаву о раскиду уговора прими, а у конкретном случају тужилац није доставио доказе да је тужени предметне дописе од 10. 2. 2017. године и 1. 12. 2017. године примио.

Неосновано се жалбом тужиоца указује на постојање битне повреде одредби парничног поступка из члана 374. став 2. т. 12) Закона о парничном поступку, због тога што је првостепени суд, супротно наводима туженог, утврдио да је тужени спорио пријем изјаве о раскиду уговора, а имајући у виду да таква чињеница и није наведена у разлозима побијане одлуке. Према разлозима побијане одлуке, првостепени суд је утврдио да је тужени спорио чињеницу да је уговор раскинут, због чега је правилно закључио да је тужилац на околност раскида уговора, односно пријема изјаве о раскиду уговора од стране туженог морао да достави доказе суду. У погледу услова за раскид уговора и терета доказивања чињеница на страни уговарача, који тврди да је уговор раскинут, првостепени суд је дао јасне разлоге, које као правилне прихвата и другостепени суд. Правилност изнетих разлога у побијаној одлуци није доведена у питање ни наводима жалбе да је статус поштанске пошиљке јавно доступна информација, јер, супротно наводима жалбе тужиоца, таква информација не може да се сматра општепознатом околношћу у смислу одредбе чл. 230. став 4. Закона о парничном поступку. Другостепени суд даље налази и да се неосновано жалбом тужиоца указује на то да је предметни уговор раскинут по сили закона, доношењем нове тарифе тужиоца, јер је, како тужилац сматра, начело аутономије воље из чл. 10. Закона о облигационим односима ограничено одредбама чл. 165. ставови 1. и 3, као и чл. 169. Закона о ауторском и сродним правима.

(Пресуда Привредног апелационог суда Пж. 1311/20 од 22. 7. 2021)

Суђење на даљину у прекршајном поступку

Аутор у наставку одговара на питање да ли би поступак суђења на даљину био могућ и у време када није ванредно стање, али и да ли је суђење на даљину могуће пред прекршајним судом.

Владимир Живанкић,
судија Прекршајног суда у
Кикинди

За време ванредног стања, које је у 2020. години било проглашено у Републици Србији због спречавања и сузбијања заразне болести ковид 19, Влада је, уз супотпис председника Републике, донела Уредбу о начину учешћа оптуженог на главном претресу у кривичном поступку који се одржава за време ванредног стања проглашеног 15. марта 2020. године. Тим подзаконским прописом било је одређено да у кривичном поступку (који се води пред првостепеним судом, када председник већа, односно судија појединац нађе да је обезбеђење присуства оптуженог, који се налази у притвору, на главном претресу отежано због опасности од ширења заразне болести) може да се одлучи да се учешће окривљеног на главном претресу обезбеди путем техничких средстава за пренос звука и слике, ако је то могуће с обзиром на техничке услове. Уредба је ступила на снагу 1. 4. 2020. године, а престала је да важи 6. 5. 2020. године. Међутим, након престанка важења поменуте уредбе остало је питање да ли би поступак суђења на даљину био могућ и у време када није ванредно стање, али и да ли је суђење на даљину могуће пред прекршајним судом (могуће – у смислу да постоје технички услови и да се поштују сва процесна начела која обезбеђују законито и правично суђење).

За неке случајеве који ће бити наведени у наставку текста (употреба електронских поднесака и техничких средстава за пренос слике и звука) налазимо да су изазов за поступајућег судију зато што у поступку може да дође

до негативног утицаја на основна начела прекршајног поступка из поглавља VIII Закона о прекршајима, али и на право на правично суђење из члана 32. Устава Републике Србије! Другим речима, важно питање је да ли при употреби електронских поднесака и техничких средстава за пренос слике и звука у прекршајном поступку може да дође до кршења проглашених начела.

1 Право учесника у поступку да се суду обрати електронским поднеском

Прекршајни поступак покреће се (уз услов да су испуњени сви законом предвиђени услови) на основу поднетог:

1. захтева за покретање прекршајног поступка, који су овлашћени да поднесу:
  - јавни тужилац и други надлежни орган,
  - оштећени;
2. захтева за судско одлучивање против издатог прекршајног налога.

Поднети захтеви, између осталог, морају да садрже потпис особе која захтев подноси. Дакле, није спорно да је оштећени по Закону о прекршајима овлашћен да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка или захтев за судско одлучивање против издатог прекршајног налога, али је питање колико је то његово право оствариво ако то хоће да уради дигиталним (електронским) поднеском. Ако се подносе електронски, на поднеске се примењују одредбе Закона о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању (као и одредбе Правилника о условима које мора да испуњава квалификовано средство за креирање електронског потписа односно печата и условима које мора да испуњава именовано тело), при чему и Судски

ника подносиоца захтева. Ако то не би био случај, дошло би до кршења права на одбрану.

Поред тога, поменуто право да се изјасни о чињеницама и доказима који га терете било би делимично ускраћено и због могућег кршења права на употребу језика (објашњење за употребу језика применљиво је и у овом случају под тачком 4).

4. Употреба језика у прекршајном поступку из члана 94.

Да ли је превод изнете одбране исправан, тачан – и оно што окривљени говори судији, али и оно што судија говори окривљеном?

Исправан у смислу стручних израза означава техничку исправност уређаја преко ког се преноси звук (телефон или неко друго средство), а да чујност и јасноћа звука не буду доведени у питање), али и посебне речи или изразе које окривљени користи, који представљају особеност државе или културе из којих долази. Може да се догоди да те речи и изра-

зи не буду блиски ни разумљиви преводиоцу или судији.

Нажалост, не може да се каже да је наведено начело поштовано доследно, односно у потпуности. Наиме, нема успостављеног начина провере током самог првостепеног поступка да ли су та спорна питања приликом превођења поштована, па тиме ни да ли је начело употребе језика у прекршајном поступку остварено у потпуности.

Закључак

Суђење на даљину у прекршајном поступку могуће је и законито. При употреби електронских поднесака и техничких средстава за пренос слике и звука у прекршајном поступку може да дође до кршења проглашених начела, али од конкретног случаја и начина поступања судије зависи да ли се и у којој мери та начела поштују, тј. да ли се обезбеђује законито и правично суђење.

Кривично дело уништење и оштећење јавних уређаја из чл. 279. КЗ и кривично дело тешко дело против опште сигурности из чл. 288. у вези са чл. 279. КЗ у судској пракси

Циљ више кривичних дела предвиђених у поглављу XV јесте да се људима укаже на дужну пажњу при коришћењу опасних средстава, материја и енергије, као и на последице које могу да настану услед грешака у поступању или контроли, изазивајући удесе и несреће.

Драган У. Калаба,
заменик ВЈТ у Чачку
у пензији

За кривична дела против опште сигурности и имовине, предвиђена у поглављу XV Кривичног законика („Сл. гласник РС” 85/05... 35/19), објекат заштите је општа сигурност људи и имовине, и то индивидуално

ном чл. 350. т. 3) ЗКП, да је окривљени учинио наведено кривично дело.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио ОЈТ. Окружни суд је својом пресудом поводом жалбе јавног тужиоца и по службеној дужности преиначио пресуду првостепеног суда, тако да се оптужба окривљеног одбија, а за кривично дело за које је побијаном пресудом ослобођен од оптужбе.

У образложењу другостепене пресуде наведено је следеће:

Оптужним актом окривљеном је стављено на терет да је извршио кривично дело тешко дело против опште сигурности из чл. 194. у вези са чл. 188. ст. 2. КЗС, и то 4. јуна 1996. године. У време оптужења постојао је основ у правној квалификацији из чл. 194. ст. 1. КЗС јер је тада причињена штета великих размера, а штета је била у износу од 168.350,00 динара. Како је од оптужења до дана доношења одлуке дошло до измене правног схватања седнице Кривичног одељења Врховног суда Србије у погледу новчаних износа приликом извршења кривичних дела са неодређеном вредношћу, тако је сада штета великих размера ако прелази износ од четири милиона динара, па окривљеном више не може да се стави на терет то кривично дело, већ остаје основно кривично дело уништење или оштећење јавних уређаја из чл. 188. ст. 2. КЗС.

За то кривично дело предвиђена је казна затвора од једне године, а применом одредбе чл. 96. ст. 1. т. 6) КЗ застареваше кривичног гоњења почиње од дана када је кривично дело учињено, а застарелост наступа у сваком случају када протекне два пута онолико времена колико се по Закону тражи за застарелост кривичног гоњења. Имајући у виду датум извршења кривичног дела, очигледно је да је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, па је Окружни суд првостепену пресуду преиначио применом одредбе чл. 391. ЗКП.

(Пресуда Окружног суда у Београду Кж 334/02 од 28. јануара 2003)

Случај 4.

Окривљени су учинили неупотребљивим уређај за воду и тиме изазвали поремећај у редовном животу грађана, тако што су пресекли водоводну цев градског водовода и на пресечену цев ставили чеп и тако четири корисника водовода онемогућили да користе воду из градског водовода, чиме су извршили кривично дело уништење и оштећење јавних уређаја у општој употреби.

(Пресуда Врховног суда Црне Горе Кж 215/93)

Случај 5.

Искључивање напајања електричном енергијом једног дела железничке пруге представља кривично дело уништење и оштећење јавних уређаја, са образложењем да је проузрокована последица овог кривичног дела.

(Пресуда Окружног суда у Београду Кж 2952/04)

Случај 6.

Топловод који у фабрици повезује котларницу и производне просторије није јавно постројење којим се снабдева становништво или привреда, као већи број корисника. Зато оштећење таквог топловода из нехата није кривично дело оштећење и уништење јавних уређаја.

У том смислу, објекат кривичне сигурности био би јавни топовод из неке термоелектране или топлане који заправо не обухвата цело место или један део насеља или фабрику. То никако не би био топовод који у некој фабрици или предузећу, као у овом случају, доводи топлоту из властите котларнице у сушионицу дрвета или у производне хале. У таквом случају не може да буде речи о јавном топоводу.

(Начелни став Опште седнице Врховног суда Словеније од 27. јуна 1990)

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Обрачун отпремнине коју исплаћује послодавац услед технолошког вишка запосленог, који је у претходном периоду био упућен на рад код другог послодавца

П: Уколико су запослени били запослени на неодређено, а 2016. године упућени на рад код другог послодавца, да се након раскида пословно-техничке сарадње враћају код првог послодавца, како би им се рачунала отпремнина приликом огласка као технолошких вишкова? Да ли би им се у обрачун узимала зарада коју су код првог послодавца имали 2016. године или зарада коју су остваривали код послодавца, где су били у међувремену?

О: Према Закона о раду, запосленом за чијим је радом престала потреба, којем послодавац не може да обезбеди ниједно од радних права (премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непуно радно време и др.), сходно члану 158, **послодавац је дужан да пре оконча уговора о раду исплати отпремнину, која не може да буде нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код ког остварује право на отпремнину.**

Напомињемо да се за утврђивање висине отпремнине (односно број година рада за утврђивање отпремнине) рачуна и време проведено у радном односу код повезаних лица с послодавцем у складу са законом. Наиме, рачунају се и године проведене код повезаних лица са послодавцем у смислу Закона о порезу на добит правних лица (дефиниција повезаних ПЛ – члан 59. наведеног закона).

Према томе, **при израчунавању отпремнине елементи су:**

- зарада запосленог (просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у ком се исплаћује отпремнина) и
- навршене године рада у радном односу код послодавца који исплаћује отпремнину (код последњег послодавца) и код послодавца повезаног лица.

У погледу првог елемента – зарада, речено је да у последња три месеца запослени није остварио зараду код послодавца који исплаћује отпремнину. У таквом случају **основица за обрачун отпремнине је уговорена основна зарада коју би запослени примио да је радио**, увећана за минули рад. На пример, запослени у фебруару треба да прими отпремнину, а у јануару, децембру и новембру није примао зараду. Његова основна зарада је 40.000 динара, а минули рад 10%. Просечна месечна зарада за претходна три месеца тог запосленог је $(40.000 + 4.000) \times 3 : 3 = 44.000$ динара.

Када је реч о другом елементу – навршене године рада у радном односу, понуђена су два одговора пошто се из питања не види конкретно следеће:

1) ако је запослени од 2016. године радио код послодавца који **јесте** повезано лице са послодавцем који сада исплаћује отпремнину (у смислу Закона о порезу на добит) – у обрачун за отпремнину рачунају се збирно године рада код оба послодавца;

2) ако је запослени од 2016. године радио код послодавца који **није** повезано лице са послодавцем који сада исплаћује отпремнину (у смислу Закона о порезу на добит) – у обрачун за отпремнину рачунају се само године рада код послодавца који исплаћује отпремнину,

ду са њавилом из члана 155. став 1. тачка 5) јер је њужити – зајосленој њонудио „друју меру”. Под синџајом „и друје мере” њодразу-мева се и мојућности да њослодавац њримени не само законом џаксативно набројане мере већ и мере у циљу очувања макар њривременој и временски оџраниченој џтрајања рада, ако је џио у њиџересу зајосленој. Закон изричитџио не забрањује сџоразумевање њослодавца и зајосленој ради обављања рада на радном месту за који се захџева нижа сџручна сџрема, ако је џио у њиџересу зајосленој и ако на џакву џро-мену зајослени слободном вољом џрисијаје.

Плаћено одсуство у случају привремене спречености за рад

П: Када је зајослени џоком 2021. џдине био на боловању и није искористиџио џраво на џлаћено одсуство за рођење деџетџа, да ли џио џправо може да искористиџи у 2022. џдине, када закљу-чи боловање?

О: Сматрамо да нема право. Наиме, свако плаћено одсуство је наменско и одобрава се ради одсуства са рада због конкретног случаја. На пример, ако се ради о одсуству због рођења детета, оно има конкретну намену да запослени испрати рођење и помогне мајци у првим данима после рођења детета, што значи да нема сврхе да се користи годину дана касније, како би гласило ваше решење – одсуство због рођења детета од пре годину дана.

Желимо да нагласимо генерални став – запослени може да одсуствује са рада само у моменту када наступи случај по основу ког остварује то право. Ако тај случај наступи, на пример, у време када запослени користи годишњи одмор, коришћење годишњег одмо-

ра се прекида за онолико времена за колико запослени има право на одсуство. По истеку одсуства запослени има право да настави коришћење годишњег одмора. Међутим, такав случај није са боловањем, и оно није могло да се прекида због плаћеног одсуства, тако да је по конкретном разлогу – рођење детета – престао разлог за поменуто одсуство.

Дакле, у конкретном случају запослени је имао право на коришћење плаћеног одсуства у моменту када ја наступио случај по основу ког остварује то право, односно када је било потребно да одсуствује са посла због рођења детета, а не након протекла времена од наступа наведеног случаја.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Јавна набавка лекова

П: У џендерској набавци лекова, у име џривредној друшџтва, носиоца дозволе за лек, настџуџа џривредно друшџтво на основу овлашћења даџиој од сџране џривредној друшџтва носиоца дозволе за лек. Да ли је носилац дозволе за лек дужан да овлашћење за учесџивовање у оџвореном џосџуџу јавне набавке изда већем броју велџродаја или може да овласџи само једну, као овлашћеној дисџрибуџера, која ће учесџиваџи на џендеру?

О: Привредно друштво, носилац дозволе за лек, може, али није у обавези да изда овлашћење за учесџивовање у поступку јавне набавке већем броју привредних друштва, односно има дискреционо право да сагласност (овлашћење) да само једном привредном друштву, осим ако уговором или споразумом о сарадњи није другачије прописано.

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

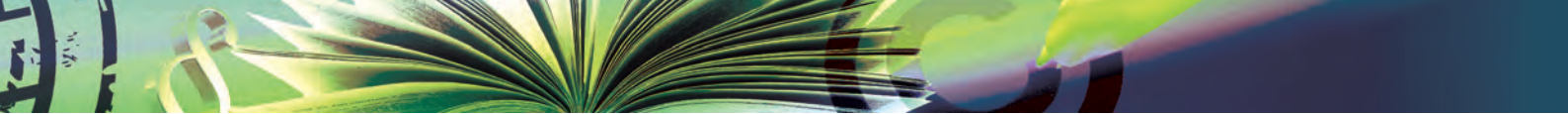
Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За џреџилаџу и друје информације џиџиџе нам на: office@ingpro.rs или нас џозовиџе на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Клонирање гласа

Убрзани развој технологије и других техничких могућности анализе гласовних отисака довео је до пробоја средстава којима глас може да се замаскира и промени. То је отежало посао форензичара, а починиоцима кривичних дела дало још једну могућност да преваре систем, тако да су у наставку приказане методе и технике којима се глас клонира, као и конкретни случајеви злоупотребе истих.

Дигиталне технологије и отисак гласа

Различите технике које се користе за анализу аудио-снимка могу да буду мање или више поуздане, што зависи и од квалитета снимка, других звукова који преклапају глас и сл. Дакле, први корак при анализи говора са неког снимка је да се елиминишу елементи буке која га преклапа, а након тога, када је глас издвојен толико да може и посредно и непосредно да се опажа и да се издвајају његове карактеристике, приступа се некој од следећих анализа¹:

1. Субјективна анализа гласа, која се обавља на основу слушања и опажања од стране стручњака, што је подробније представљено у претходном броју „Леге артиса“ (у табели у којој су наведена обележја која су аудитивно уочљива и као таква се описују при субјективној процени гласа и говора). Та анализа подразумева да или искусни слушатељ пореди снимке познатих и непознатих говорника, или да се обавља визуелно поређење спектрограмом. У сваком случају њени резултати у већој или мањој мери крећу се од врло несигурних закључака до скоро потпуне сигурности да је резултат анализе тачан.

2. Објективна анализа гласа, која се обавља помоћу рачунарских програма, који аутоматски дају податке о акустичким обележјима гласа, али чак и таква анализа захтева крајњу интерпретацију врсног стручњака при доношењу коначне одлуке. Унутар ове методе постоје полуаутоматска и аутоматска метода, с тим што резултати обе могу да се крећу од сигурне идентификације, преко могуће и недефинисане идентификације, до елиминације.

На основу свега наведеног може да се закључи да је неопходно да се прође кроз одређене фазе анализе снимка говора, односно гласа:

1) уређивање снимка и фонетска анализа истог (одабир делова снимка који може да се употреби, транскрибовање и анализа лингвистичког понашања говорника);

2) издвајање акустичких параметара, као што су фреквенција, говорна брзина и форманти; и

3) тзв. биометријско поређење гласовних квалитета помоћу аутоматских система, при чему је врло битно искуство онога који анализира, када долази до поређења акустичких обележја гласа осумњиченог са онима са постојећег снимка, чији је резултат степен сличности између та два гласа, односно вероватност да се ради о истој особи.

То је само други познати случај преварана-та који су наводно користили алате за обликовање гласа да изведу пљачку, али се чини да је био далеко успешнији од првог, у којем су преваранти користили технологију да имитирају извршног директора енергетске компаније са седиштем у УК како би украли 240.000 долара 2019. године.

Случај у УАЕ показује колико такве високотехнолошке преваре могу да буду разорне, због чега се јавност све чешће упозорава на употребу вештачке интелигенције за стварање такозваних дубоких лажних слика и гласова у сајбер криминалу. Манипулисање звуком, које је лакше оркестрирати него прављење лажних видео-записа, само ће повећати обим могућих кривичних дела, без свести многих о новом типу напада. Утешно је и то што се истовремено усавршавају и методе аутентификације, нарочито у великим компанијама, које ће бити прве на мети напада.

Закључак

Нове технологије донеле су нове опасности, па стога и владе, надлежни органи и појединци морају да буду свесни могућих злоупотреба оних трагова које остављају у сајбер-простору, али и на видео и аудио снимцима. Владама већине земаља тек предстоји рад на формулисању адекватних прописа који ће регулисати начин и могућности коришћења најновијих технологија клонирања гласа како би се сузиле могућности за почи-ниоце кривичних дела, а стручњацима омогућило да лакше, онда када је на делу кривични поступак, открију починиоца. У том смислу веома је важно унапређење технологија које форензичари лингвистичке струке користе у својим лабораторијама, на чему се у свету ради, а у Републици Србији још увек је само неиспитана теорија.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ „Идентификација говорника у форензичкој акустици и фонетици”, Катарина Минарик, дипломски рад на Едукацијско-рехабилитацијском факултету Свеучилишта у Загребу, 2017, стр. 19.

² Ибид, стр. 20.

³ <https://www.veritone.com/blog/what-is-voice-cloning-and-how-does-it-work/>

⁴ Ибид.

⁵ Ибид.

⁶ Ибид.

⁷ <https://www.forbes.com/sites/thomasbrewster/2022/03/08/chinese-hackers-ramp-up-europe-attacks-in-time-with-russia-ukraine-war/?sh=3ef000525ee1>

⁸ <https://www.danas.rs/zivot/tehnologije/kritike-i-nelagoda-zbog-sofтвера-koji-klonira-glas/>

⁹ <https://respeecher.medium.com/2021-most-prominent-use-cases-of-voice-cloning-technology-49f428ee266f>

¹⁰ <https://www.veritone.com/blog/what-is-voice-cloning-and-how-does-it-work/>

¹¹ <https://clinicaltrials.gov/ct2/show/NCT05215301>

¹² <https://www.forbes.com/sites/thomasbrewster/2021/10/14/huge-bank-fraud-uses-deep-fake-voice-tech-to-steal-millions/?sh=15a5c15d7559>

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.200 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом априлских годишњица у вези са Другим светским ратом

Април је месец пресудних историјских догађаја како за свет тако и за Републику Србију, па оним данима када се међународна и домаћа јавност присећају важних личности и догађаја, и одају им пошту, посвећен је и овај текст, уз посебан осврт на законску регулативу која их прати.

Historia magistra vitae est

Латинска изрека која се генерацијама говори на почетку наставе историје показује се апсурдном у свету у ком се врло често исте грешке понављају. **Чекајући разрешење најновије ратне кризе, коју је по ко зна који пут закувала међународна заједница, уз аспирације појединих земаља на територију и моћ, човечанство мора озбиљно да се замисли над питањем да ли је и шта из страшне прошлости научило, и има ли икакве смернице за даљи раст и развој у погледу поштовања људских права и слобода.** Очигледно је да турбулентна историјска збивања ником нису била учитељ, или су једноставно и народи и њихове владе веома лоши ученици, па зарад сопствених интереса не желе да примене научено. Како чињенице показују, зло Другог светског рата никада није нестало, само се преобликовало. Тако је Курт Валдхајм, аустријски дипломата и државник, који је био штабни официр немачке војске стациониран на Балкану од 1942. до 1945. године, иако је тврдио да је у то време студирао права у Бечу, ипак у два мандата био четврти генерални секретар Уједињених нација од 1972. до 1981. године, а још горе од тога – био је изабран за председника Аустрије од 1986. до 1992. годи-

не. Свештеник који је подржавао најсуровија убиства у Јасеновцу само што није проглашен свецем Католичке цркве. У 21. веку у Америци и другим деловима света велики број становника протестује против силецијског опхођења полиције и других надлежних служби, заснованог на расизму. Велики број нациста никада није ухапшен због промене идентитета и скривања по земљама Јужне Америке. Модерне државе суочавају се са обновом нацистичких идеја. Нови врли свет брише оно што му се не допада да би се некако, макар и силом, допао сам себи. А историја не лаже. Она нас учи да су се највећа зла дешавала због занемаривања подигнутих гласова против неправде, али и да **по броју држава, односно људи који су учествовали у Другом светском рату, а нарочито по броју људских жртава и степену материјалног разарања тај рат представља највећи оружани сукоб у историји човечанства.**

Други светски рат

Окупацијом Пољске 1. септембра 1939. године, само недељу дана након потписивања пакта Рибентроп–Молотов, започео је Други светски рат, а завршен је у Европи совјетским освајањем Берлина и безусловном предајом Немачке 8. маја 1945. године, или званич-

и мржњу. И само онда када међународна заједница заиста стави идеале правде, слободе и једнакости испред свих ситних трговачких и грамзивих интереса, али и када једнаким аршинима мери допринос и мане својих чла-

ница, моћи ће да се говори о квалитетнијем, а надасве и хуманијем друштву за све. И само тада свет ће моћи да каже да је научио лекције из историје и успешно положио испит напредне цивилизације.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

- ¹ <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/world-war-two-casualties-by-country>
- ² <https://www.politika.rs/scc/clanak/476451/Danas-secanje-na-bombardovanje-Beograda-6-aprila-1941-godine>
- ³ <https://www.politika.rs/scc/clanak/498038/Danas-je-Medunarodni-dan-secanja-na-zrtve-Holokausta>
- ⁴ <http://gmpress.rs/danas-je-medjunarodni-dan-secanja-na-zrtve-holokausta/>
- ⁵ <http://www.logorjasenovac.rs/proboj/>

- ⁶ <https://www.holokaust.arhiv-beograda.org/logor-sajmiste/>
- ⁷ <https://www.yadvashem.org/education/other-languages/serbian/about-yad-vashem.html>
- ⁸ <https://www.nationalww2museum.org/war/articles/crimes-against-humanity-international-law>
- ⁹ <https://www.history.com/topics/world-war-ii/nuremberg-trials>
- ¹⁰ Ибид.
- ¹¹ Ибид.

Календар важења њравних акаџа

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

Пропис	Службени гласник	Датум примене
Одлука о изменама и допуни Одлуке о условима и начину обављања мењачких послова	„Сл. гласник РС“ 32/2022	тачка 3) став 1. ове одлуке, ступа на снагу 1. 4. 2022.
Одлука о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. т. 1), 2) и 3) Закона о акцизама	„Сл. гласник РС“ 32/2022	примењује се закључно са 11. 4. 2022.
Уредба о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе	„Сл. гласник РС“ (61/10, 101/10, 94/11, 83/12, 59/13 и 100/14)	престаје да важи 1. 5. 2022. године
Закон о фискалним касама	„Сл. гласник РС“ 135/2004 и 93/2012.	престаје да важи 1. 5. 2022. године
Правилник о начину и поступку регистрација фактура, односно других захтева за исплату, као и начину вођења и садржају централног регистра фактура	„Сл. гласник РС“ 7/2018, 59/2018 и 8/2019.	престаје да важи 1. 5. 2022.
Правилник о изменама Правилника о условима које морају да испуњавају лица за управљање чамцем, пловећим телом или плутајућим објектом, програму и начину полагања стручног испита, као и обрасцима, садржини, начину издавања и трајања дозволе за управљање	„Сл. гласник РС“ 115/2020	чл. 3, 5. и 6. примењују се од 1. 5. 2022. године
Уредба о начину спровођења оцењивања усаглашености и исправи о усаглашености	„Сл. гласник РС“ 127/2021	примењује се од 1. 5. 2022.
Уредба о знаку усаглашености	„Сл. гласник РС“ 4/2022	примењује се од 1. 5. 2022.
Уредба о именовању тела за оцењивање усаглашености	„Сл. гласник РС“ 18/2022	примењује се од 1. 5. 2022.

Прејлед пројиса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНО ПРАВО

- Уредба о измени Уредбе о платама полицијских службеника („Сл. гласник РС” бр. 27/2022 од 25. 2. 2022)
- Закључак Владе 05 број 131-2240/2022 (препо-рука за годишње одморе) („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Правилник о допуни Правилника о медицинско-техничким помагалима војних инвалида („Сл. гласник РС” бр. 27/2022 од 25. 2. 2022)
- Правилник о изменама Правилника о медицинско-техничким помагалима која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС” бр. 36/2022 од 18. 3. 2022)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Сл. гласник РС” бр. 36/2022 од 18. 3. 2022)

ЗДРАВСТВО

- Одлука о износу средстава која се преносе филијали за 2022. годину („Сл. гласник РС” бр. 27/2022 од 25. 2. 2022)
- Упутство о допуни Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 28/2022 од 27. 2. 2022)
- Правилник о измени и допуни Правилника о ближим условима и начину вршења процене здравствених технологија („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)
- Наредба о престанку важења Наредбе о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном и отвореном простору („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)
- Наредба о престанку важења Наредбе о радном времену и просторним ограничењима за време неповољне епидемиолошке ситуације током трајања заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)
- Наредба о престанку важења Наредбе о забрани посета и ограничењу кретања у објектима установа за смештај старих лица („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)

- Уредба о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о стандардима за самовредновање и спољашње вредновање квалитета рада јавно признатог организатора активности образовања одраслих („Сл. гласник РС” бр. 27/2022 од 25. 2. 2022)
- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС” бр. 27/2022 од 25. 2. 2022)
- Правилник о ближим условима и начину уписа у регистар студентских организација („Сл. гласник РС” бр. 30/2022 од 4. 3. 2022)
- Одлука о финансирању набавке уџбеника средствима буџета Републике Србије за школску 2022/2023. годину („Сл. гласник РС” бр. 33/2022 од 11. 3. 2022)
- Одлука Уставног суда IУо-245/2019 којом је утврђено да одредба члана 12. став 3. Правилника о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма („Сл. гласник РС” број 13/19) није у сагласности са Уставом и законом („Сл. гласник РС” бр. 38/2022 од 20. 3. 2022)

ПОРЕЗИ, ЦАРИНЕ, АКЦИЗЕ

- Одлука о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. т. 1), 2) и 3) Закона о акцизама („Сл. гласник РС” бр. 31/2022 од 10. 3. 2022)
- Одлука о допуни Одлуке о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2022. години („Сл. гласник РС” бр. 31/2022 од 10. 3. 2022)
- Уредба о утврђивању Програма финансијске подршке обвезницима фискализације за усклађивање пословања са законом којим се уређује фискализација („Сл. гласник РС” бр. 31/2022 од 10. 3. 2022)
- Одлука о привременој забрани извоза основних пољопривредно-прехрамбених производа битних за становништво („Сл. гласник РС” бр. 31/2022 од 10. 3. 2022)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед